Voorhang-versie

Besluit van …… , houdende wijziging van het Besluit houders van dieren, het Besluit diergeneeskundigen en enkele andere besluiten vanwege het aanwijzen van gedragsbehoeften van in de veehouderij gehouden varkens, kalveren, runderen en pluimvee en daarmee samenhangende houdvoorschriften en het verbieden van enkele lichamelijke ingrepen in de veehouderij (Besluit dierwaardige veehouderij)

[KetenID WGK027731]

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, nr. WJZ……..;
Gelet op de artikelen 2.2, tiende en twaalfde lid, 2.3, vierde lid, 2.3a, eerste en derde lid, 2.5, tweede lid, en 2.8, tweede lid, van de Wet dieren;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ……. nr. ……..);
Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van ……, nr. WJZ…….;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I (Wijziging Besluit houders van dieren per 2028)

Het Besluit houders van dieren wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.20, derde lid, wordt de zinsnede "voor varkens 21 dagen" vervangen door "voor varkens 25 dagen".

B

In hoofdstuk 2, paragraaf 2, wordt na artikel 2.5 een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.5a. Thermoregulatieplan
1. Een houder heeft een thermoregulatieplan waarin maatregelen zijn opgenomen ter voorkoming van hittestress en koudestress bij de door de houder gehouden dieren.
2. In het bedrijfsgezondheidsplan wordt vermeld of de veehouder een thermoregulatieplan heeft en wanneer die is geactualiseerd.

C

Artikel 2.12 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1" geplaatst.
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
2. Een houder voert gedurende een jaar, vanaf het moment dat een ingreep als bedoeld in artikel 2.3, onderdeel c, van het Besluit diergeneeskundigen wordt uitgevoerd, een door een dierenarts voor het bedrijf van de houder in overleg met de houder opgesteld verbeterplan uit houdende maatregelen die dienen ter voorkoming van kwetsuren aan spenen bij zeugen en van andere gedragsstoornissen.
3. Het verbeterplan maakt onderdeel uit van het bedrijfsgezondheidsplan.

D

Aan artikel 2.14 worden vier leden toegevoegd, luidende:

3. Bij het constateren van kwetsuren aan staarten, bedoeld in artikel 2.3, onderdeel b, onder 1°, van het Besluit diergeneeskundigen:
a. doet de houder onmiddellijk onderzoek naar de oorzaken daarvan, en
b. neemt de houder onverwijld maatregelen om staartbijten, oorbijten en andere gedragsstoornissen tegen te gaan.
4. De houder registreert in een logboek als er sprake is van kwetsuren aan staarten uiterlijk binnen twee weken na het constateren daarvan:
a. op welke datum die zijn geconstateerd,
b. bij welke diercategorie of diercategorieën die zijn geconstateerd,
c. bij hoeveel dieren die kwetsuren zijn geconstateerd,
d. in welke stal en welke groep die zijn geconstateerd,
e. wat de kwetsuren heeft of vermoedelijk heeft veroorzaakt,
f. welke maatregelen zijn genomen om dit tegen te gaan, en
g. per maatregel of en in hoeverre die effectief is gebleken.
5. Het logboek maakt onderdeel uit van het bedrijfsgezondheidsplan.
6. De houder voert halfjaarlijks per diercategorie een risicoanalyse uit met het oog op het voorkomen van staartbijten. In die risicoanalyse worden in ieder geval de volgende aspecten beoordeeld en vastgelegd in het logboek, bedoeld in het vierde lid:
a) de kwaliteit en de kwantiteit van het beschikbare afleidingsmateriaal,
b) de hygiëne,
c) het thermisch comfort en de luchtkwaliteit,
d) de gezondheidstoestand,
e) de mate van competitie om voedsel en ruimte, en
f) de voeding.

E

Na artikel 2.14 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.14a. Verbeterplan voorkomen staartbijten
1. Een houder voert gedurende een jaar een door een dierenarts voor het bedrijf van de houder in overleg met de houder opgesteld verbeterplan uit als en gerekend vanaf het moment dat:
a. een ingreep als bedoeld in artikel 2.3, onderdeel b, van het Besluit diergeneeskundigen wordt uitgevoerd, of
b. bij de evaluatie van het bedrijfsgezondheidsplan uit het logboek, als bedoeld in artikel 2.14, vierde lid, blijkt dat in een jaar vaker dan eens in een kwartaal bij een diercategorie kwetsuren aan staarten als bedoeld in artikel 2.3, onderdeel b, onder 1°, van het Besluit diergeneeskundigen, zijn geconstateerd en de genomen maatregelen om staartbijten, oorbijten en andere gedragsstoornissen tegen te gaan niet hebben geleid tot het eindigen daarvan.
2. Het verbeterplan maakt onderdeel uit van het bedrijfsgezondheidsplan.
3. Het verbeterplan bevat een beschrijving van door de houder structureel door te voeren maatregelen om staartbijten, oorbijten en andere gedragsstoornissen tegen te gaan.
4. Bij het actualiseren van het verbeterplan worden de resultaten van de risicoanalyse, bedoeld in artikel 2.14, vijfde lid, betrokken.

F

Na artikel 2.16 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.16a. Gasconcentraties in de stal
1. Onverminderd artikel 2.5, vierde lid, bedraagt in een stal waarin varkens worden gehouden de concentratie van:
a. CO^2: ten hoogste 3000 ppm,
b. *<gereserveerd>.*
2. <gereserveerd>.

G

Artikel 2.18 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vierde lid vervalt, onder vernummering van het vijfde en zesde lid tot vierde en vijfde lid.
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
6. Van de roostervloer in stallen voor gespeende varkens wordt een deel afgedekt met een bovenlaag die geschikt is om hokverrijking als bedoeld in artikel 2.22, eerste lid, aan te bieden.
7. De oppervlakte van het in het zesde lid bedoelde deel maakt het mogelijk dat ten minste 25% van de in de stal gehouden gespeende varkens er gelijktijdig gebruik van kunnen maken.

H

Na artikel 2.22 wordt er een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.22a. Zelfverzorgingsgedrag
1. Een varken heeft permanent de mogelijkheid om zich aan een daartoe geschikt middel te schuren.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op het houden van varkens in:
a. dekstallen, of
b. stallen waarin een zogende zeug met biggen zich niet vrij kan bewegen of omdraaien.

I

Artikel 2.26 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt “ouder dan twee weken” vervangen door “ouder dan een week”.
2. Het derde lid komt te luiden:
3. Guste en drachtige zeugen en gelten beschikken over een hoeveelheid bulk- of vezelrijk voer en energierijk voer en hebben permanent de beschikking over ruwvoer dat toereikend is om hun honger te stillen en in de behoefte tot kauwen te voorzien.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
4. Biggen ouder dan een week krijgen ook voer aangeboden en op zodanige wijze dat de zeug en de biggen elkaar kunnen waarnemen tijdens het eten.

J

Na artikel 2.26 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.26a. Gids voor goede praktijken
1. De houder van varkens beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van voorgaande voorschriften in deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

K

Artikel 2.31, tweede, derde en vierde lid, vervalt, onder vernummering van het vijfde lid tot het tweede (nieuw).

L

Artikel 2.33 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:
2. De eenlingbox:
a. heeft open afscheidingen waardoor naast elkaar gehouden kalveren elkaar kunnen zien en aanraken, en
b. maakt het mogelijk dat wanneer meerdere kalveren individueel worden gehuisvest zij steeds ten minste één ander kalf kunnen zien en aanraken.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
3. Het tweede lid is niet van toepassing op eenlingboxen voor het isoleren van zieke dieren.

M

Na artikel 2.45 worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.45a. Gids voor goede praktijken
1. De houder van kalveren beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van voorgaande artikelen van deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

Artikel 2.45b. Transportleeftijd kalveren
1. Het is verboden een kalf te vervoeren bij vervoer dat geheel binnen Nederland plaatsheeft als het kalf jonger dan 28 dagen is.
2. Het verbod geldt niet voor vervoer dat geen economisch doel heeft.

N

In hoofdstuk 2, paragraaf 5, wordt na paragraaf 5.3 een paragraaf toegevoegd, luidende:

§ 5.4. Welzijnsvoorschriften voor de productie van melk of vlees gehouden runderen

Artikel 2.46b. Toepassingsbereik en begripsomschrijvingen
Deze pararaaf is van toepassing op runderen behorend tot de soort *Bos primigenius taurus* ouder dan zes maanden die worden gehouden voor of vanwege de bedrijfsmatige productie van melk of van vlees, tenzij in een artikel is bepaald dat een voorschrift alleen geldt voor runderen die voor een van die twee productiedoelen gehouden wordt.

Artikel 2.46c. Gedragsbehoeften runderen
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor runderen:
a. gedrag gericht op thermoregulatie,
b. respiratiegedrag.
2. Aan gedragsbehoeften als bedoeld in het eerste lid wordt voldaan door naleving van de in deze paragraaf gestelde regels.

Artikel 2.46d. Zelfverzorgingsgedrag
1. Een rund heeft permanent de mogelijkheid om de vacht te verzorgen met een daartoe geschikt middel.
2. Geschikte middelen als bedoeld in het eerste lid zijn in elk geval roterende koeborstels.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op het houden van runderen:
a. die aangebonden worden gehouden,

Artikel 2.46e. Eetplaats
<gereserveerd>

Artikel 2.46f. Voederen
Runderen hebben permanent toegang tot een toereikende hoeveelheid ruwvoer dat vezelrijk is en een toereikende voedingswaarde heeft.

Artikel 2.46g. Drinkwater
<gereserveerd>

Artikel 2.46h. Beschikbare oppervlakte runderen jonger dan twee jaar
<gereserveerd>

Artikel 2.46i. Beschikbare oppervlakte runderen van 2 jaar en ouder gehouden voor de productie van melk
<gereserveerd>

Artikel 2.46j. Beschikbare oppervlakte runderen van 2 jaar en ouder gehouden voor de productie van vlees
<gereserveerd>

Artikel 2.46k. Ligplaats
<gereserveerd>

Artikel 2.46l. Groepshuisvesting en uitzonderingen
<gereserveerd>

Artikel 2.46m. Tijdelijke afzondering
<gereserveerd>

Artikel 2.46n. Afkalven
<gereserveerd>

Artikel 2.46o. Niet aanbinden
1. Een rund wordt niet aangebonden gehouden.
2. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2027 in gebruik was voor het houden van runderen voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de vloeroppervlakte van de stal sindsdien niet is uitgebreid.
3. Het bepaalde in het eerste lid is in een stal als bedoeld in het tweede lid na 31 december 2039 niet van toepassing mits de houder kan aantonen dat:
a. de voor de verbouw van een aanbindstal benodigde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet uiterlijk op 31 december 2039 onherroepelijk is geworden, of
b. uiterlijk op 1 januari 2036 een aanvraag voor de voor de verbouw van de aanbindstal benodigde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet is ingediend die voldoet aan de daaraan gestelde indieningsvereisten.
4. Het bepaalde in het derde lid, aanhef en onderdeel a, is tot uiterlijk 1 april 2041 van toepassing.
5. Het bepaalde in het derde lid, aanhef en onderdeel b, is tot uiterlijk 15 maanden na het onherroepelijk worden van de vergunning van toepassing.

Artikel 2.46p. Vloer
<gereserveerd>

Artikel 2.46q. Gids voor goede praktijken
1. De houder van runderen beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

O

In artikel 2.49 vervallen onder vervanging van de puntkomma na onderdeel c door een punt, de onderdelen d, e en f.

P

Artikel 2.61 komt te luiden:

Artikel 2.61. Gids voor goede praktijken
1. De houder van vleeskuikens beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

Q

Artikel 2.65 vervalt.

R

In de begripsomschrijvingen van “plateau” en van “zitstok” in artikel 2.65a vervalt de zinsnede “van hout of kunststof”.

S

Na artikel 2.65d worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.65da Verbod op kooihuisvesting
1. Ouderdieren en dieren van tien weken of ouder die worden opgefokt tot ouderdier van vleeskuikens worden niet in kooien gehouden.
2. In afwijking van het eerste lid is het tot 1 januari 2035 toegestaan ouderdieren in een kooi te houden mits de houder kan aantonen dat:
a. de kooihuisvesting in die stal op 31 december 2027 in gebruik was, en
b. de stal waarin de kooihuisvesting wordt toegepast sindsdien niet ingrijpend is verbouwd.
3. In afwijking van het eerste lid is het in stallen als bedoeld in het tweede lid na 31 december 2034 toegestaan ouderdieren in een kooi te houden mits de houder kan aantonen dat:
a. de voor de verbouw van de stal met de kooihuisvesting benodigde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet uiterlijk op 31 december 2034 onherroepelijk is geworden, of
b. uiterlijk op 1 januari 2031 een aanvraag voor de voor de verbouw van de stal met de kooihuisvesting benodigde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet is ingediend die voldoet aan de daaraan gestelde indieningsvereisten.
4. Het bepaalde in het derde lid, aanhef en onderdeel a, is tot uiterlijk 1 april 2036 van toepassing.
5. Het bepaalde in het derde lid, aanhef en onderdeel b, is tot uiterlijk 15 maanden na het onherroepelijk worden van de vergunning van toepassing.

Artikel 2.65db. Duisternisperiode
Per 24 uur is er een ononderbroken duisternisperiode van ten minste 8 uur waarin de ouderdieren kunnen rusten.

T

Na artikel 2.65f wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.65g. Gids voor goede praktijken
1. De houder van ouderdieren beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

U

Artikel 2.68 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:
2. In afwijking van het eerste lid is het tot 1 januari 2035 toegestaan legkippen in een kooi als bedoeld in artikel 2.71 te houden indien de legkippen ten minste worden gehuisvest en verzorgd overeenkomstig de artikelen 2.71 en 2.73 tot en met 2.76, en mits de houder kan aantonen dat:
a. de koloniehuisvesting in die stal op 31 december 2027 in gebruik was, en
b. de stal waarin de koloniehuisvesting wordt toegepast sindsdien niet is verbouwd.
2. Er worden drie leden toegevoegd
3. In afwijking van het eerste lid is het in stallen als bedoeld in het tweede lid na 1 januari 2035 toegestaan legkippen in een kooi als bedoeld in artikel 2.71 te houden indien de legkippen ten minste worden gehuisvest en verzorgd overeenkomstig de artikelen 2.71 en 2.73 tot en met 2.76, en mits de houder kan aantonen dat:

a. de voor de verbouw van de stal met een koloniehuisvesting benodigde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet uiterlijk op 31 december 2034 onherroepelijk is geworden, of
b. uiterlijk op 1 januari 2031 een aanvraag voor de voor de verbouw van de stal met een koloniehuisvesting benodigde omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet is ingediend die voldoet aan de daaraan gestelde indieningsvereisten.
4. Het bepaalde in het derde lid, aanhef en onderdeel a, is tot uiterlijk 1 april 2036 van toepassing.
5. Het bepaalde in het derde lid, aanhef en onderdeel b, is tot uiterlijk 15 maanden na het onherroepelijk worden van de vergunning van toepassing.

V

In paragraaf 6.1.3 wordt na artikel 2.76 een artikel toegevoegd luidende:

Artikel 2.76-0a. Gids voor goede praktijken
1. De houder van legkippen beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

W

In hoofdstuk 2 wordt na artikel 2.78 een paragraaf toegevoegd, luidende:

§ 11. Evaluatie dierwaardige veehouderij

Artikel 2.79. Evaluatie dierwaardige veehouderij
1. Onze Minister zendt telkens uiterlijk binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van artikel I, II, III IV, V en VI van het Besluit dierwaardige veehouderij een verslag aan de Staten-Generaal over de doeltreffendheid en de effecten van de aangewezen gedragsbehoeften, waarin in elk geval wordt beschreven of de dan beschikbare wetenschappelijke kennis over die gedragsbehoeften met het oog op een dierwaardige veehouderij noopt tot aanpassing van de in dat besluit opgenomen voorschriften aan houders.
2. Onze Minister zendt uiterlijk in 2028 een verslag aan de Staten-Generaal over de uitkomsten van nader onderzoek naar de uitvoerbaarheid van:
a. een verbod op het verrichten van de lichamelijke ingreep bedoeld in artikel 2.3, onderdeel b, van het Besluit diergeneeskundigen, en
b. de maatregelen opgenomen in artikel IV van het Besluit dierwaardige veehouderij.
3. Onze Minister zendt uiterlijk in 2030 en 2035 een verslag aan de Staten-Generaal over nog niet in werking getreden voorschriften opgenomen in artikel V en VI, onderdeel E, van het Besluit dierwaardige veehouderij, waarin in elk geval wordt beschreven:
a. of er nieuwe inzichten zijn in de gevolgen voor emissies van stoffen of gassen waaraan op grond van regelgeving van de Europese Unie of van Nederlandse regelgeving beperkingen zijn gesteld van dierenwelzijnsmaatregelen die nog niet in werking zijn getreden en als die gevolgen er zijn, welke die zijn,
b. wat de dan verwachte gemiddelde duur van vergunningverlening is, voor zover vergunningverlening voorwaardelijk is voor het kunnen uitvoeren van een of meer nog niet in werking getreden voorschriften, en
c. de ontwikkeling van het verdienvermogen van de veehouderij.

Artikel II (Wijziging Besluit houders van dieren per 2030)

Het Besluit houders van dieren wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.16a wordt als volgt gewijzigd

1. Onderdeel b, komt te luiden:
b. ammoniak: ten hoogste 20 ppm.
2. Het tweede lid komt te luiden:
2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, bedraagt de concentratie ammoniak voor stallen die voor 1 januari 2030 reeds voor het houden van varkens in gebruik waren: gemiddeld ten hoogste 20 ppm, mits de houder kan aantonen dat:
a. de stal op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van varkens, en
b. de stal sindsdien niet is verbouwd.
3. Er worden vier leden toegevoegd, luidende:
3. De houder monitort in een stal als bedoeld in het tweede lid de gasconcentraties van ammoniak in de stal.
4. De monitorgegevens worden door de houder geregistreerd en drie jaar bewaard.
5. De monitorgegevens worden door de houder bij een inspectie of op verzoek aan Onze Minister ter beschikking gesteld.
6. Het derde lid is niet van toepassing op een stal als bedoeld in het tweede lid, als die stal aan het eerste lid, onderdeel b, voldoet.

B

Artikel 2.18 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid vervalt de zinsnede "gespeende varkens of".
2. In het derde lid wordt de zinsnede "per varken ten minste 40%" vervangen door "per varken of per gespeend varken ten minste 40%".
3. In het zesde lid wordt "in stallen voor gespeende varkens" vervangen door "in stallen die voor 1 januari 2030 reeds voor het houden van gespeende varkens in gebruik waren".
4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
8. Het eerste en derde lid is niet van toepassing op het houden van gespeende varkens in stallen die voor 1 januari 2030 reeds voor het houden van gespeende varkens in gebruik waren, mits de houder kan aantonen dat:
a. de stal op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van varkens, en
b. de stal sindsdien niet is verbouwd.

C

Artikel 2.19 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vijfde lid komt te luiden:
5. Een stal bestemd voor een zogende zeug met biggen:
a. heeft een beschikbare oppervlakte van ten minste 6,5 m^2, en
b. is voorzien van een bescherming voor de biggen.
2. Het zesde lid komt te luiden:
6. In een stal bestemd voor een zogende zeug met biggen wordt een gelt of een zeug niet zo gehouden dat het dier zich niet vrij kan bewegen of omdraaien.
3. Er worden vier leden toegevoegd, luidende:
7. In afwijking van het zesde lid, mag een gelt of een zeug zo gehouden worden dat het dier zich niet vrij kan bewegen of omdraaien:
a. voor een aaneengesloten periode van ten hoogste vijf dagen, die de tijd omvat waarin de zeug haar biggen werpt, en
b. gedurende een periode van ten hoogste twee dagen in aansluiting op de in onderdeel a bedoelde periode, mits de houder aannemelijk kan maken dat het niet vrij kunnen bewegen of omdraaien noodzakelijk is met het oog op de gezondheid van de zeug of haar biggen.
8. In een stal als bedoeld in het zevende lid, waarin een zogende zeug met biggen zich niet vrij kan bewegen of omdraaien, beschikken de biggen over voldoende ruimte om ongehinderd te kunnen worden gezoogd.
9. Het bepaalde in het vijfde en zesde lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van varkens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de vloeroppervlakte van de stal sindsdien niet is uitgebreid.

D

Artikel 2.22 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, vervalt ", tenzij dit in verband met de op het bedrijf gebruikte mengmestmethode technisch niet uitvoerbaar is".
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. Het tweede lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing als:
a. dit in verband met de op het bedrijf gebruikte mengmestmethode technisch niet uitvoerbaar is, en,
b. het stallen betreft die voor 1 januari 2030 reeds in gebruik waren voor het houden van varkens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, mits de houder kan aantonen dat:
i. de stal op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van varkens, en
ii. de stal sindsdien niet is verbouwd.

E

Aan artikel 2.23 worden vier leden toegevoegd, luidende:

3. Een stal bestemd voor varkens maakt het toetreden van daglicht zodanig mogelijk dat de in de stal gehouden varkens een natuurlijke afwisseling van dag en nacht ervaren.
4. Van het toetreden van daglicht als bedoeld in het derde lid is in ieder geval sprake indien lichtdoorlatend materiaal zodanig is aangebracht dat het licht in de stal gelijkmatig is gespreid en de oppervlakte van het lichtdoorlatend materiaal:
a. via de wand van een stal ten minste 2% bedraagt van de vloeroppervlakte van de stal,
b. via het dak van een stal ten minste 1% bedraagt van de vloeroppervlakte van de stal, of
c. via een lichtkoker of daglichtbuis in het dak van een stal ten minste 0.5% bedraagt van de vloeroppervlakte van de stal.
5. Onverminderd het derde lid mag lichtdoorlatend materiaal jaarlijks gedurende de periode van 1 april tot en met 30 september zijn gekalkt ter vermijding van hittestress bij de dieren in de stal.
6. Het bepaalde in het derde lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van varkens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de wanden of het dak van de stal sindsdien niet zijn verbouwd.

F

Aan artikel 2.26 wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. De houder neemt toereikende maatregelen om concurrentie om voerplaatsen en waterplaatsen te voorkomen.

G

Artikel 2.29 wordt als volgt gewijzigd:

1. De begripsomschrijving van "eenlingbox" vervalt.
2. In de begripsomschrijving van "stal" vervalt de zinsnede ", al dan niet in eenlingboxen,".

H

Na artikel 2.30 worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.30a. Gedragsbehoeften kalveren
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor kalveren:
a. gedrag gericht op thermoregulatie,
b. zooggedrag,
c. respiratiegedrag.
2. In een gedragsbehoefte als bedoeld in het eerste lid wordt voorzien door naleving van de in deze paragraaf gestelde regels.

Artikel 2.30b. Zelfverzorgingsgedrag
1. Een kalf ouder dan veertien dagen heeft permanent de mogelijkheid om de vacht te verzorgen met een daartoe geschikt middel.
2. Geschikte middelen als bedoeld in het eerste lid zijn in elk geval vaste schuurborstels.

I

Artikel 2.32 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:
1. Een kalf ouder dan veertien dagen wordt niet individueel gehuisvest.
2. Het derde lid komt te luiden:
3. Een kalf:
a. jonger dan drie maanden heeft de beschikking over ten minste 1,65 m^2 vloeroppervlakte,
b. van drie maanden of ouder heeft de beschikking over ten minste 2 m^2 vloeroppervlakte.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
4. In afwijking van het eerste lid mag een kalf ouder dan veertien dagen, maar jonger dan acht weken de eerste twee dagen na aankomst bij de houder:
a. individueel worden gehuisvest, en
b. heeft het daarbij ten minste de beschikking over de vloeroppervlakte bedoeld in het derde lid, onderdeel a.

J

Artikel 2.33, wordt als volgt gewijzigd:
1. Het opschrift komt te luiden:
Artikel 2.33. Individuele huisvesting
2. Het eerste lid, komt te luiden:
1. Indien een kalf met een leeftijd van ten hoogste veertien dagen individueel wordt gehuisvest, heeft het kalf ten minste de beschikking over 2 m^2 vloeroppervlakte.
3. In het tweede lid wordt "eenlingbox" vervangen door "individuele huisvesting".
4. In het derde lid wordt "eenlingboxen" vervangen door "individuele huisvesting".

K

In artikel 2.36, vierde lid, wordt de zinsnede "niet in eenlingboxen zijn gehuisvest" vervangen door "niet individueel zijn gehuisvest".

L

In artikel 2.37, tweede lid, vervalt de zinsnede "bestemd voor vleeskalveren ten minste 2% van de vloeroppervlakte van de stal bedraagt en van een stal bestemd voor andere kalveren dan vleeskalveren".

M

In artikel 2.38, derde lid, wordt de zinsnede "In stallen voorzien van een systeem van voorraadvoedering" vervangen door "In stallen waarin kalveren ad libitum worden gevoederd".

N

Artikel 2.41 wordt als volgt gewijzigd:
1. Er wordt een lid ingevoegd, onder vernummering van het tweede, derde en vierde lid tot derde, vierde en vijfde lid, luidende:
2. Onverminderd het eerste en vierde lid hebben kalveren ouder dan veertien dagen permanent toegang tot een toereikende hoeveelheid ruwvoer dat vezelrijk is en een toereikende voedingswaarde heeft.
2. In het vierde lid (nieuw) wordt de zinsnede "een gemiddeld hemoglobinegehalte van ten minste 4.5 mmol/l" vervangen door "een hemoglobinegehalte van ten minste 5.3 mmol/l".

O

Na artikel 2.41 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.41a. Melk uit een speen
Een kalf krijgt ten minste gedurende de eerste zes weken melk uit een speen.

P

Artikel 2.42 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:
1. Een kalf ouder dan veertien dagen heeft permanent toegang tot vers water van passende kwaliteit. Indien het water wordt aangeboden via hetzelfde systeem als waarmee melk aan de kalveren wordt aangeboden, heeft het kalf permanent toegang tot melk of water.
2. Onder vernummering van het tweede en derde lid tot derde en vierde lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:
2. Aan een kalf ouder dan veertien dagen kunnen naast vers water van passende kwaliteit ook andere vloeistoffen worden verstrekt om in zijn behoefte aan drinken te voorzien.

Q

In artikel 2.44, eerste lid, wordt "eenlingboxen" vervangen door "individuele huisvestingen".

R

Artikel 2.45 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1" geplaatst.
2. Er worden drie leden toegevoegd, luidende:
2. Wanneer meerdere kalveren zijn afgezonderd, kunnen die elkaar rechtstreeks zien en horen.
3. Vanuit de ruimte, bedoeld in het eerste lid, heeft het kalf permanent rechtstreeks zicht op en bevindt het zich binnen gehoorafstand van de koppel waartoe het behoort, voor zover de koppel in de stal is.
4. In afwijking van het tweede en derde lid mag een kalf op aanwijzing van een dierenarts zonder rechtstreeks zicht op en gehoorafstand van andere dieren worden gehouden als het dier een besmettelijke ziekte heeft of als er een andere diergeneeskundige noodzaak daartoe is.

S

In artikel 2.46d, derde lid, worden de volgende onderdelen toegevoegd:
b. in de ruimte voor zieke dieren, bedoeld in artikel 2.46m, eerste lid,
c. in de ruimte voor het afkalven, bedoeld in artikel 2.46n, eerste lid.

T

Artikel 2.46e komt te luiden:

Artikel 2.46e. Eetplaats

De stal beschikt over voldoende eetplaatsen voor de in de stal gehouden runderen.

U

Artikel 2.46g komt te luiden:

Artikel 2.46g. Drinkwater
Voor runderen is permanent vers water van passende kwaliteit beschikbaar.

V

Artikel 2.46h komt te luiden:

Artikel 2.46h. Beschikbare oppervlakte runderen jonger dan twee jaar
1. Een rund ouder dan zes maanden, maar jonger dan acht maanden beschikt over ten minste 2 m^2 vloeroppervlakte in de stal.
2. Een rund van acht maanden of ouder, maar jonger dan twaalf maanden beschikt over ten minste 2,2 m^2 vloeroppervlakte in de stal.
3. Een rund van 12 maanden of ouder, maar jonger dan twee jaar beschikt over voldoende vloeroppervlakte voor :
a. thermoregulatie,
b. bewegen, en
c. rusten
4. Het derde lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van runderen voor de bedrijfsmatige productie van melk of vlees, en
b. de totale vloeroppervlakte van de stal sindsdien niet is uitgebreid.

W

Artikel 2.46i komt te luiden:

Artikel 2.46i. Beschikbare oppervlakte runderen van 2 jaar en ouder gehouden voor de productie van melk
1. Een rund van twee jaar of ouder dat wordt gehouden voor de bedrijfsmatige productie van melk beschikt over ten minste 11 m^2 vloeroppervlakte in een stal.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van runderen voor de bedrijfsmatige productie van melk of vlees, en
b. de totale vloeroppervlakte van de stal sindsdien niet is uitgebreid.

X

Artikel 2.46j komt te luiden:

Artikel 2.46j. Beschikbare oppervlakte runderen van 2 jaar en ouder gehouden voor de productie van vlees
1. Een rund van twee jaar of ouder dat wordt gehouden voor de bedrijfsmatige productie van vlees beschikt over voldoende vloeroppervlakte voor:
a. thermoregulatie,
b. bewegen, en
c. rusten
2. Het eerste lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van runderen voor de bedrijfsmatige productie van melk of vlees, en
b. de totale vloeroppervlakte van de stal sindsdien niet is uitgebreid.

Y

Artikel 2.46k komt te luiden:

Artikel 2.46k. Ligplaats
1. De stal beschikt over ten minste een ligplaats per rund.
2. De ligplaatsen in de stal zijn zodanig ingericht dat de runderen:
a. gelijktijdig kunnen rusten,
b. veilig en zonder obstakels kunnen gaan liggen en opstaan, en
c. zichzelf kunnen likken.
3. De ondergrond van de ligplaats geeft voldoende grip, is schoon, droog, comfortabel en indrukbaar, zonder dat dit gevaar oplevert voor het melkveerund bij het gaan liggen of bij het opstaan.

Z

Artikel 2.46l komt te luiden:
Artikel 2.46l. Groepshuisvesting en uitzonderingen
1. Een rund wordt niet individueel gehuisvest.
2. In afwijking van het eerste lid mogen:
a. Dekstieren en stieren in de mesterij die eerder tijdelijk vanwege ziekte individueel zijn gehouden permanent afgezonderd van andere runderen worden gehouden,
b. runderen tijdelijk individueel worden gehouden vanwege ziekte, mits voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 2.46m.

Aa

Artikel 2.46m. komt te luiden:

Artikel 2.46m. Tijdelijke afzondering vanwege ziekte
1. Een ziek rund mag worden afgezonderd van de koppel in een daartoe bestemde ruimte in de stal.
2. Vanuit de ruimte, bedoeld in het eerste lid, heeft het rund permanent rechtstreeks zicht op en is het binnen gehoorafstand van de koppel waartoe het behoort, voor zover de koppel in de stal is.
3. In afwijking van het tweede lid mag een rund op aanwijzing van een dierenarts zonder rechtstreeks zicht op en gehoorafstand van andere dieren worden gehouden als het dier een besmettelijke ziekte heeft of als er een andere diergeneeskundige noodzaak daartoe is.

Ab

Artikel 2.46n. komt te luiden:

Artikel 2.46n. Afkalven
1. Een rund dat gaat kalven wordt in de gelegenheid gesteld zich in een daartoe bestemde ruimte in de stal af te zonderen van de koppel.
2. Vanuit de ruimte bedoeld in het eerste lid heeft het rund permanent rechtstreeks zicht op en is het binnen gehoorafstand van de koppel waartoe het behoort, voor zover de koppel in de stal is.

Ac

Aan artikel 2.48 wordt onder vervanging van de punt aan het einde van de begripsbepaling “stal” door een puntkomma, in de alfabetische volgorde een begripsbepaling toegevoegd, luidende:

strooisel: houtkrullen, stro, gehakseld stro, turf, zand of ander materiaal met een losse structuur dat vleeskuikens in staat stelt aan hun ethologische behoeften te voldoen.

Ad

Artikel 2.50, wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel b, wordt “de artikelen 2.51 tot en met 2.54” vervangen door “de artikelen 2.51 tot en met 2.54 en 2.63”.
2. In het derde lid, onderdeel b, wordt “de artikelen 2.55 tot en met 2.58” vervangen door “de artikelen 2.55 tot en met 2.58 en 2.63”.
3. Het vierde lid, vervalt.

Ae

Er wordt na artikel 2.50 een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.50a. Gedragsbehoeften vleeskuikens
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor vleeskuikens:
a. eet- en drinkgedrag,
b. gedrag gericht op thermoregulatie,
c. respiratiegedrag.

2. Aan gedragsbehoeften als bedoeld in het eerste lid wordt voldaan door naleving van de in deze paragraaf gestelde regels.

Af

Er worden na artikel 2.51 drie artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.51a. Eet- en drinkgedrag
1. Onverminderd punten 1 en 2 van bijlage I van richtlijn 2007/43/EG hebben vleeskuikens toegang tot een toereikende hoeveelheid voer die:
a. in de nutritionele behoefte van het dier voorziet, en
b. zo wordt aangeboden aan het dier dat het voer ook voorziet in de foerageerbehoefte ervan.
2. Onverminderd punten 1 en 2 van bijlage I van richtlijn 2007/43/EG hebben vleeskuikens gedurende de lichtperiode permanent toegang tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit.

Artikel 2.51b. Omgevingsverrijking
1. Vleeskuikens beschikken permanent over een toereikende hoeveelheid omgevingsverrijking voor:
a. actief gedrag, en
b. zelfverzorging.
2. Omgevingsverrijking bestaat uit zowel eetbare als niet eetbare materialen die niet schadelijk zijn voor de gezondheid van het dier.

Artikel 2.51c Toetreden daglicht
1. Onverminderd punten 6 en 7 van bijlage I van richtlijn 2007/43/EG maakt een stal bestemd voor vleeskuikens het toetreden van daglicht mogelijk.
2. Van het toetreden van daglicht als bedoeld in het eerste lid is in ieder geval sprake indien de oppervlakte van lichtdoorlatend materiaal in wand of dak van de stal ten minste 2% bedraagt van de vloeroppervlakte van de stal, waarbij het materiaal zodanig is aangebracht dat het licht in de stal gelijkmatig is gespreid.
3. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 reeds in gebruik was voor het houden van vleeskuikens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de wanden of het dak van de stal sindsdien niet zijn verbouwd.

Ag

De artikelen 2.59, 2.60 en 2.62 vervallen.

Ah

Artikel 2.63 komt te luiden:

Artikel 2.63. Voorkomen van voetzoollaesies
1. De houder treft maatregelen om voetzoollaesies bij vleeskuikens te voorkomen.
2. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het voorkomen van voetzoollaesies bij vleeskuikens.

Ai

Na artikel 2.65c wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.65ca. Gedragsbehoeften ouderdieren en opfokvleeskuikenouderdieren
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor ouderdieren:
a. eet- en drinkgedrag,
b. nestgedrag,
c. gedrag gericht op thermoregulatie,
d. respiratiegedrag.
2. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor opfokvleeskuikenouderdieren:

a. eet- en drinkgedrag,
b. gedrag gericht op thermoregulatie,
c. respiratiegedrag.
3. Aan gedragsbehoeften als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt voldaan door naleving van de in deze paragraaf gestelde regels.

Aj

Artikel 2.65d, eerste lid, onderdeel a, komt te luiden:

a. 1.333 cm^2 vloeroppervlakte per ouderdier, waaronder het legnest;.

Ak

Artikel 2.65db. komt te luiden:

Artikel 2.65db. Daglicht en duisternisperiode
1. Per 24 uur is er een ononderbroken duisternisperiode van ten minste 8 uur waarin de ouderdieren kunnen rusten.
2. Een stal bestemd voor ouderdieren maakt het toetreden van daglicht zodanig mogelijk dat de in de stal gehouden ouderdieren een natuurlijke afwisseling van dag en nacht ervaren.
3. Van het toetreden van daglicht als bedoeld in het derde lid is in ieder geval sprake indien de oppervlakte van lichtdoorlatend materiaal in wand of dak van de stal ten minste 2% bedraagt van de vloeroppervlakte van de stal, waarbij het materiaal zodanig is aangebracht dat het licht in de stal gelijkmatig is gespreid.
4. Het bepaalde in het tweede lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van ouderdieren voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de wanden of het dak van de stal sindsdien niet zijn verbouwd.

Al

Na artikel 2.65db worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.65dc. Omgevingsverrijking
1. Ouderdieren beschikken permanent over een toereikende hoeveelheid omgevingsverrijking voor:
a. actief gedrag, en
b. zelfverzorging.
2. Omgevingsverrijking bestaat uit zowel eetbare als niet eetbare materialen die niet schadelijk zijn voor de gezondheid van het dier.

Artikel 2.65dd. Eet- en drinkgedrag
1. Ouderdieren hebben toegang tot een toereikende hoeveelheid voer die:
a. in de nutritionele behoefte van het dier voorziet, en
b. zo wordt aangeboden aan het dier dat het voer ook voorziet in de foerageerbehoefte ervan.
2. Ouderdieren hebben gedurende de lichtperiode permanent toegang tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit.

Am

Na artikel 2.69 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.69a. Gedragsbehoeften legkippen
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor legkippen:
a. eet- en drinkgedrag,
b. nestgedrag,
c. gedrag gericht op thermoregulatie,
d. respiratiegedrag.

2. Aan gedragsbehoeften als bedoeld in het eerste lid wordt voldaan door naleving van de in deze paragraaf gestelde regels.

An

Artikel 2.70 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid, onderdeel d, wordt "15 cm per legkip" vervangen door "17 cm per legkip".
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
6. In afwijking van het eerste lid, onderdeel d, geldt tot 1 januari 2040 dat de lengte van een zitstok als bedoeld in dat onderdeel 15 cm per legkip mag bedragen in een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van legkippen voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

Ao

Na artikel 2.70 worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.70a. Omgevingsverrijking
1. Legkippen beschikken permanent over een toereikende hoeveelheid omgevingsverrijking voor:
a. actief gedrag, en
b. zelfverzorging.
2. Omgevingsverrijking bestaat uit zowel eetbare als niet eetbare materialen die niet schadelijk zijn voor de gezondheid van het dier.

Artikel 2.70b. Eet- en drinkgedrag
1. Legkippen hebben toegang tot een toereikende hoeveelheid voer die:
a. in de nutritionele behoefte van het dier voorziet, en
b. zo wordt aangeboden aan het dier dat het voer ook voorziet in de foerageerbehoefte ervan en concurrentie om voer voorkomt.
2. Legkippen hebben gedurende de lichtperiode permanent toegang tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit.

Ap

Artikel 2.75 wordt als volgt gewijzigd:
1. Onder vernummering van het derde lid tot vijfde lid worden twee leden toegevoegd, luidende:
3. Een stal bestemd voor legkippen maakt het toetreden van daglicht zodanig mogelijk dat de in de stal gehouden legkippen een natuurlijke afwisseling van dag en nacht ervaren.
4. Het bepaalde in het derde lid is niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van legkippen voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de wanden of het dak van de stal sindsdien niet zijn verbouwd.
2. In het vijfde lid (nieuw) vervalt de tweede volzin.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
6. Als in een stal als bedoeld in het vierde lid kunstlicht wordt toegepast, wordt bij de vermindering van dat kunstlicht een periode van halfduister in acht genomen om de legkippen de gelegenheid te geven zonder verwondingen op stok te gaan.

Aq

In hoofdstuk 2, paragraaf 6, wordt na paragraaf 6.1.3 een paragraaf toegevoegd luidende:

§ 6.1.3a Houden van opfoklegkippen voor productie

Artikel 2.76-0b. Begripsbepalingen

Opfoklegkip: een nog niet legrijp dier van de soort Gallus gallus dat wordt gehouden om, nadat het legrijp is geworden, als legkip te worden gehouden.

Artikel 2.76-0c. Toepassing
1. Deze paragraaf is van toepassing op het houden van opfoklegkippen voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten.
2. Paragraaf 6.1.3. is, met uitzondering van artikel 2.69, van overeenkomstige toepassing op het houden van opfoklegkippen, tenzij daarvan is afgeweken in deze paragraaf.

Artikel 2.76-0d. Gedragsbehoeften opfoklegkippen
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor opfoklegkippen:
a. eet- en drinkgedrag,
b. gedrag gericht op thermoregulatie,
c. respiratiegedrag.
2. Aan gedragsbehoeften als bedoeld in het eerste lid wordt voldaan, door naleving van de in deze paragraaf gestelde regels.

Artikel 2.76-0e. Bezettingsdichtheid
1. De bezettingsdichtheid is vanaf de vijftigste dag dat een koppel opfoklegkippen wordt gehouden tot het einde van de opfokperiode niet hoger dan 18 opfoklegkippen per m^2.
2. Opfoklegkippen tot ten hoogste vijf weken oud mogen in een van de rest van de stal afgescheiden gedeelte worden gehouden dat voldoende groot is voor:
a. eet- en drinkgedrag,
b. thermoregulatie,
c. bewegen,
d. rusten.

Artikel 2.76-0f. Verhoogde zitplaatsen en zitstokken
1. Een stal biedt een toereikende hoeveelheid verhoogde zitplaatsen zodat alle dieren tegelijkertijd kunnen rusten.
2. Opfoklegkippen beschikken over een zitstok die niet is aangebracht boven het strooisel en die per dier ten minste 14 cm bedraagt.
3. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van opfoklegkippen voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

Artikel 2.76-0g. Functiegebied Beschutting en schuilmogelijkheden
<gereserveerd>

Artikel 2.76-0h. Gids voor goede praktijken
1. De houder van opfoklegkippen beschikt bij de bedrijfsvoering over een gids voor goede praktijken die aanbevelingen bevat voor de naleving van deze paragraaf.
2. Het eerste lid is niet van toepassing wanneer er geen actuele gids voor goede praktijken beschikbaar is.

Artikel III (Wijziging Besluit houders van dieren per 2040)

A

Artikel 1.20, derde lid, vervalt.

B

Na artikel 2.50a wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.50b. Verbod snelgroeiende vleeskuikenrassen

Het is verboden vleeskuikens te houden die vanwege gefokte lichaamskenmerken niet in staat zijn zich op een natuurlijke manier voort te bewegen of natuurlijk gedrag uit te oefenen.

Artikel IV (Wijziging Besluit houders van dieren per kb na evaluatie artikel 2.79, tweede lid)

Het Besluit houders van dieren wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2.12, eerste lid, onderdeel b, wordt de zinsnede "als bedoeld in de artikelen 2.3, onderdeel b en" vervangen door "als bedoeld in artikel".

B

Artikel 2.14 wordt als volgt gewijzigd:
1. In de aanhef van het derde lid vervalt ", bedoeld in artikel 2.3, onderdeel b, onder 1° van het Besluit diergeneeskundigen".
2. Het vierde, vijfde en zesde lid vervallen.

C

Artikel 2.14a vervalt.

D

Na artikel 2.16a wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.16b. Gescheiden functiegebieden
1. Stallen waarin varkens worden gehouden, niet zijnde dekstallen, beschikken over door varkens van elkaar te onderscheiden functiegebieden voor:
a. rusten,
b. mesten en urineren,
c. eten, en
d. exploratiegedrag.
2. De functiegebieden worden zodanig ten opzichte van elkaar ingericht dat varkens zonder onnodige verstoring van andere functiegebieden zich tussen functiegebieden kunnen verplaatsen.
3. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van varkens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de vloeroppervlakte van de stal sindsdien niet is uitgebreid.

E

Artikel 2.36 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het derde lid, komt te luiden:
3. Kalveren beschikken over ligruimte waarvan de vloer voldoende grip geeft en die droog en indrukbaar is zonder dat dit gevaar oplevert voor het kalf bij het gaan liggen of bij het opstaan.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. Het bepaalde in het derde lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van kalveren voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. de vloer van de stal sindsdien niet is verbouwd.

F

Artikel 2.46k wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid wordt "melkveerund" vervangen door: rund.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
4. Het bepaalde in het derde lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van runderen voor de bedrijfsmatige productie van vlees, en
b. de vloer van de stal sindsdien niet is verbouwd.

G

Artikel 2.46p komt te luiden:

Artikel 2.46p. Vloer
1. De vloer van een stal is stroef en aangepast aan het gewicht en de grootte van de runderen en vormt een stevige en stabiele oppervlakte.
2. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat:
a. die op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van runderen voor de bedrijfsmatige productie van vlees, en
b. de vloer van de stal sindsdien niet is verbouwd.

H

Artikel 2.51 wordt als volgt gewijzigd:
1. Voor de tekst wordt een "1" geplaatst.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
2. In afwijking van het eerste lid hebben vleeskuikens per 24 uur ten minste een ononderbroken duisternisperiode van 8 uur waarin ze kunnen rusten.

I

Na artikel 2.51c worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.51d. Functiegebied verhogingen: zitstokken of plateaus
1. Een stal bevat plateaus.
2. Een plateau:
a. is op zodanige hoogte geplaatst dat vleeskuikens er rechtop onderdoor kunnen lopen,
b. is gemakkelijk bereikbaar,
c. is permanent voorzien van droog en los strooisel,
d. heeft een breedte die het mogelijk maakt dat vleeskuikens elkaar kunnen passeren, en
e. maakt het mogelijk dat vleeskuikens erop rechtop kunnen lopen.
3. Per stal is de oppervlakte aan te allen tijde beschikbare plateaus ten minste gelijk aan 10 procent van het bruikbare vloeroppervlak van de stal.
4. De oppervlakte van de plateaus mag worden meegerekend voor de bruikbare oppervlakte, mits:
a. voldaan is aan het tweede lid, en
b. ze te allen tijde beschikbaar is voor gebruik.
5. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van vleeskuikens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

Artikel 2.51e. Functiegebied Beschutting en schuilmogelijkheden
1. Een stal bevat een vrij toegankelijke ruimte voor vleeskuikens die voorziet in een warme, donkere en beschutte omgeving.
2. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:

a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van vleeskuikens voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

J

Na artikel 2.65dd worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 2.65de. Functiegebied verhogingen: zitstokken of plateaus
1. Een stal bevat plateaus.
2. Een plateau:
a. is op zodanige hoogte geplaatst dat ouderdieren er rechtop onderdoor kunnen lopen,
b. is gemakkelijk bereikbaar,
c. is permanent voorzien van droog en los strooisel,
d. heeft een breedte die het mogelijk maakt dat ouderdieren elkaar op het plateau kunnen passeren, en
e. maakt het mogelijk dat ouderdieren erop rechtop kunnen lopen.
3. Per stal is de oppervlakte aan te allen tijde beschikbare plateaus ten minste gelijk aan 10 procent van het bruikbare vloeroppervlak van de stal.
4. De oppervlakte van de plateaus mag worden meegerekend voor de bruikbare oppervlakte, mits:
a. voldaan is aan het tweede lid, en
b. ze te allen tijde beschikbaar is voor gebruik.
5. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van ouderdieren voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

Artikel 2.65df. Functiegebied Beschutting en schuilmogelijkheden opfokvleeskuikenouderdieren
1. Een stal bevat een vrij toegankelijke ruimte voor opfokvleeskuikenouderdieren die voorziet in een warme, donkere en beschutte omgeving.
2. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van opfokvleeskuikenouderdieren voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

K

Artikel 2.65e wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1" geplaatst.
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
2. Een stal bevat een vrij toegankelijke plek voor opfokvleeskuikenouderdieren die voorziet in een warme, donkere en beschutte omgeving.
3. Het bepaalde in het tweede lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van opfokvleeskuikenouderdieren voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

L

Artikel 2.76-0g. komt te luiden:

Artikel 2.76-0g. Functiegebied Beschutting en schuilmogelijkheden
1. Een stal bevat een vrij toegankelijke plek voor opfoklegkippen die voorziet in een warme, donkere en beschutte omgeving.

2. Het bepaalde in het eerste lid is tot 1 januari 2040 niet van toepassing op een stal waarvan de houder kan aantonen dat die:
a. op 31 december 2029 in gebruik was voor het houden van opfoklegkippen voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten, en
b. sindsdien niet is verbouwd.

Artikel V (Wijziging Besluit houders van dieren per kb na evaluatie artikel 2.79, derde lid)

Het Besluit houders van dieren wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 2.12 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.12a. Gedragsbehoeften varkens
1. Gedragsbehoeften als bedoeld in artikel 2.2, twaalfde lid, van de wet zijn voor varkens:
a. rustgedrag,
b. eet- en drinkgedrag,
c. mest- en urineergedrag,
d. zelfverzorgingsgedrag,
e. exploratiegedrag,
f. gedrag gericht op veiligheid,
g. beweging,
h. respiratiegedrag,
i. maternaal gedrag,
j. gedrag gericht op gezondheid,
k. sociaal gedrag,
l. gedrag gericht op thermoregulatie.
2. In een gedragsbehoefte als bedoeld in het eerste lid wordt voorzien door naleving van de in artikel 1.20, eerste lid, onder l, en de in deze paragraaf gestelde regels.

B

In artikel 2.17, tweede lid, onderdeel e, wordt "0,80m^2" vervangen door "0,90m^2".

C

Artikel 2.18, zesde, zevende en achtste lid, vervallen.

D

Artikel 2.19, negende lid, vervalt.

E

Artikel 2.23, zesde lid, vervalt

F

Artikel 2.28, onderdeel b, vervalt, onder verlettering van de onderdelen c, d en e tot b, c en d.

G

In artikel 2.29 vervallen de begripsomschrijving van "vleeskalf" en "vleesstierkalf".

H

Aan artikel 2.30a, eerste lid, worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel c door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:

d. rustgedrag,
e. zelfverzorgingsgedrag,
f. actief gedrag,
g. sociaal gedrag,
h. eet- en drinkgedrag, met uitzondering van de graasbehoefte,
i. gedrag gericht op gezondheid,
j. gedrag gericht op veiligheid.

I

Aan artikel 2.46c, eerste lid, worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel b door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:

c. rustgedrag,
d. zelfverzorgingsgedrag,
e. actief gedrag,
f. sociaal gedrag,
g. eet- en drinkgedrag, met uitzondering van de graasbehoefte,
h. gedrag gericht op gezondheid,
i. gedrag gericht op veiligheid.

J

Artikel 2.46h wordt als volgt gewijzigd:
1. Het derde lid komt te luiden:
3. Een rund van 12 maanden of ouder, maar jonger dan twee jaar beschikt over voldoende vloeroppervlakte om de in artikel 2.46c bedoelde gedragsbehoeften uit te kunnen oefenen.
2. Het vierde lid vervalt.

K

Aan artikel 2.46i wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Een melkveerund van een jaar of ouder dat wordt gehouden in een in het tweede lid bedoelde stal beschikt over ten minste 9 m^2 vloeroppervlakte in die stal.

L

Artikel 2.46j wordt als volgt gewijzigd:
1. Het eerste lid komt te luiden:
1. Een rund van twee jaar of ouder dat wordt gehouden voor de bedrijfsmatige productie van vlees beschikt over voldoende vloeroppervlakte om de in artikel 2.46c bedoelde gedragsbehoeften uit te kunnen oefenen.
2. Het tweede lid vervalt.

M

Aan artikel 2.48 wordt in de alfabetische volgorde een begripsbepaling toegevoegd, luidende:

plateau: horizontaal aangebrachte verhoging waardoor geen mest kan vallen;

N

Artikel 2.50, derde lid, onderdeel a, komt te luiden:
a. de bezettingsdichtheid niet hoger is dan 35 kg/m^2, en.

O

Artikel 2.50 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid, onderdeel a, komt te luiden:

a. de bezettingsdichtheid niet hoger is dan 32 kg/m^2, en.
2. Het derde lid vervalt.

P

Aan artikel 2.50a, eerste lid, worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel c door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:

d. rustgedrag
e. actief gedrag,
f. gedrag gericht op gezondheid,
g. sociaal gedrag,
h. zelfverzorgingsgedrag,
i. gedrag gericht op veiligheid.

Q

Artikel 2.51c, derde lid, vervalt.

R

Artikel 2.55 vervalt.

S

Artikel 2.65ca wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het eerste lid worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel d door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:
e. rustgedrag,
f. actief gedrag,
g. gedrag gericht op gezondheid,
h. sociaal gedrag,
i. zelfverzorgingsgedrag,
j. gedrag gericht op veiligheid.
2. Aan het tweede lid worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel c door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:
d. rustgedrag,
e. actief gedrag,
f. gedrag gericht op gezondheid,
g. sociaal gedrag,
h. zelfverzorgingsgedrag,
i. gedrag gericht op veiligheid.

T

Artikel 2.65d, eerste lid, onderdeel a, komt te luiden:
a. 1.429 cm^2 vloeroppervlakte per ouderdier, waaronder het legnest;.

U

Artikel 2.65d, tweede lid, vervalt, onder vernummering van het derde tot en met vijfde lid, tot tweede tot en met vierde lid.

V

Artikel 2.65db, vierde lid, vervalt.

W

In artikel 2.66 vervalt de begripsomschrijving van “kooi”.

X

Aan artikel 2.69a, eerste lid, worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel d door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:
e. rustgedrag,
f. actief gedrag,
g. sociaal gedrag,
h. zelfverzorgingsgedrag,
i. gedrag gericht op gezondheid,
j. gedrag gericht op veiligheid.

Y

Artikel 2.70, eerste lid, onderdeel a, komt te luiden:

a. 1.250 cm^2 bruikbare oppervlakte per legkip.

Z

Artikel 2.71 vervalt.

Aa

Artikel 2.74 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt de zinsnede “en kooien”.
2. Het derde, vierde en vijfde lid vervallen.

Ab

Artikel 2.75, vierde en zesde lid, vervalt.

Ac

Artikel 2.76, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste volzin vervalt de zinsnede “telkens wanneer de kooien om sanitaire redenen worden leeggemaakt, en ook”.
2. In de tweede volzin wordt de zinsnede “Zolang de stal of de kooien bezet zijn,” vervangen door “Zolang de stal bezet is,”.

Ad

Aan artikel 2.76-0d, eerste lid, worden onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel c door een komma, de volgende onderdelen toegevoegd:
d. rustgedrag,
e. actief gedrag,
f. sociaal gedrag,
g. Zelfverzorgingsgedrag,
h. gedrag gericht op gezondheid,
i. gedrag gericht op veiligheid.

Ae

Artikel 2.76-0e wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “18 opfoklegkippen” vervangen door “16 opfoklegkippen”.
2. Het tweede lid komt te luiden:

2. Opfoklegkippen tot ten hoogste vijf weken oud mogen in een van de rest van de stal afgescheiden gedeelte worden gehouden dat voldoende groot is om de in artikel 2.76-0d, eerste lid, aangewezen gedragsbehoeften uit te kunnen oefenen

Artikel VI (Wijziging Besluit diergeneeskundigen)

Het Besluit diergeneeskundigen wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.3, onderdeel b, komt te luiden:

b. het verwijderen van een deel van de staart bij biggen die niet ouder zijn dan vier dagen, mits:
1°. er op dat moment kwetsuren van staarten bij andere varkens zijn geconstateerd, bestaande uit duidelijk zichtbare bloedende wonden, geïnfecteerde wonden, korstvorming of het ontbreken van een deel van het staartweefsel,
2°. die kwetsuren zijn geconstateerd bij meer dan 2 procent van de varkens in de stal bestemd voor zogende zeugen waar de biggen op dat moment worden gehouden of in de stal waar de biggen na het spenen zullen worden gehouden door de houder die de ingreep op grond van artikel 2.12, onderdeel b, van het Besluit houders van dieren verricht,
3°. naar aanleiding van die geconstateerde kwetsuren maatregelen zijn getroffen, waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen, waarbij de omgeving en de varkensdichtheid in aanmerking worden genomen en die dienen ter voorkoming van staartbijten, oorbijten en andere gedragsstoornissen en die niet werkzaam zijn gebleken, en
4°. er ten minste drie centimeter van de staart overblijft.

B

Artikel 2.3, onderdeel b, onder 4° komt te luiden:

4°. er ten minste vijf centimeter van de staart overblijft.

C

Artikel 2.3, onderdeel b, vervalt.

D

Artikel 2.3, onderdeel c, wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het einde van subonderdeel 3 wordt ", en" vervangen door een puntkomma.
2. Onder vervanging van de punt door ", en" aan het einde van subonderdeel 4, wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende:
5°. er een diergeneeskundige noodzaak is deze ingreep uit te voeren.

E

Artikel 2.4, onderdeel a, komt te luiden:
a. het onthoornen van runderen, mits een dierenarts heeft vastgesteld dat daarvoor een diergeneeskundige noodzaak is.

Artikel VII (Wijziging Besluit activiteiten leefomgeving)

Artikel 4.807, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt als volgt gewijzigd:
1. Aan het einde van onderdeel b wordt na de puntkomma "en" toegevoegd.
2. Onderdeel c vervalt.
3. Onderdeel d wordt verletterd tot onderdeel c.

Artikel VIII (Inwerkingtreding)

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2028, met uitzondering van:

a. artikel VI, onderdeel B, dat per 1 januari 2029 in werking treedt.
b. artikel II dat per 1 januari 2030 in werking treedt,
c. artikel III dat per 1 januari 2040 in werking treedt, en
d. de artikelen IV, V, VI, onderdelen C en E, en VII die op een bij koninklijk besluit te bepalen moment in werking treden dat voor de verschillende onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel IX (Citeertitel)

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit dierwaardige veehouderij.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,